ש סֵפֶר אֶרְחוֹת חַיִּים (סי׳ כה) בְּשֵׁם הָרַאֲבַ״ד וְכָל חַכְמֵי הַדּוֹרוֹ. ת שָׁם (סי׳ כו). א מַהֲרַ״י קוּלוֹן קי״ג. ב שָׁם סִימָן קס״א.

(פד) לְשַׁנּוֹתָהּ אִם הוּא עוֹמֵד וְצוֹוֵחַ (פָּרוּשׁ, וְצוֹעֵק), אֶלָּא אִם כֵּן יֵשׁ שָׁם חֶבֶר עִיר, דְּכָל מַאן דְּאָתֵי אַדַּעְתָּא דִּידֵיהּ אָתֵי, (פה) (וְשִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר דַּיָּנִים כְּחֶבֶר עִיר) (מרדכי ריש בני העיר (מגילה פ״ד סי׳ תתכא)): **טו** (פו) * שׁ**אֵין אָדָם יָכוֹל** לֶאֱסֹר חֶלְקוֹ מִבֵּית הַכְּנֶסֶת וְלֹא מֵהַסְּפָרִים, וְאִם אָסַר, (פז) * **אֵינוֹ** (כו) [כז] כְּלוּם: **טז** * תמִי שֶׁהִשְׁאִיל בֵּיתוֹ לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְיֵשׁ לוֹ מְרִיבָה עִם אֶחָד מֵהַקָּהָל, (פח) * **אֵינוֹ יָכוֹל** * לְאָסְרָהּ אֶלָּא אִם כֵּן יָאְסְרֶנָּה לְכָל הַקָּהָל כְּאֶחָד. הַגָּהּ: וְדַוְקָא שֶׁהִשְׁאִיל תְּחִלָּה סְתָם, * אֲבָל אִם הִתְנָה מִתְּחִלָּה שֶׁכָּל זְמַן שֶׁיִּרְצֶה לְמְחוֹת יְהֵא בְּיָדוֹ לִמְחוֹת, אוֹ שֶׁלֹּא הִשְׁאִיל לָהֶם בְּפֵרוּשׁ אֶלָּא הִנִּיחָם לְכָנֵס לְבֵיתוֹ, הֲרֵשׁוּת בְּיָדוֹ (פט) לִמְחוֹת בְּמִי שֶׁיִּרְצֶה (מהר״ם פאדוואה סימן פ״ה): **יז** * אמִי שֶׁהָיָה בְּבֵיתוֹ בֵּית הַכְּנֶסֶת יָמִים רַבִּים, (צ) אֵין (צא) הַצִּבּוּר רַשָּׁאִים (צב) לְשַׁנּוֹתוֹ (צג) בְּבַיִת (כז) [כז] אַחֵר: **יח** בֵּיש

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

טו [כו] כְּלוּם. עַיִן בְּאֵר הַיטֵב. וְעַיִן בְּפִנְיָן זֶה בְּשו״ת מַאֲמַר מָרְדְּכַי סִימָן ה׳ ר׳ ד׳, עַיִן שָׁם. וְעַיִן בְּשו״ת חוּט הַמְּשֻׁלָּשׁ שְׁבוּסוֹף (שו״ת) הַתַּשְׁבֵּ״ץ (הסר הראשון) סִימָן ד׳: **יז [כז] אַחֵר.** עַיִן בְּאֵר הַיטֵב. וְעַיִן בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי סִימָן ג׳ רד׳ שֶׁאִם הָרִאשׁוֹן מִחֵל אֵין בְּנֵי הָרִאשׁוֹן יְכוֹלִין

תְּדִיר אֶלָּא אֲפִלּוּ בְּדָבָר דְּמִזְמַן לְזְמַן קָאָתֵי. וְכֵן כָּתַב הָרַאֲנ״ח חֵלֶק ב׳ סִימָן ע׳, וְעַיִן בְּהָרַ״ש הַלֵּוִי סִימָן (מ״ד) [כ״א], וּבְהָרַ״ש הַלֵּוִי סִימָן (מ״ד) [כ״א], וּבְהָרַ״י הַלֵּוִי סִימָן ע׳, וְעַיִן בְּהָרַ״י הַלֵּוִי סִימָן (מ״ד) [כ״א], וּבְהָרַ״ש הַלֵּוִי סִימָן (ט׳) [ח׳]. וַאֲפִלּוּ

בְּאֵר הַיטֵב

לְדָבָר הֶרְשׁוּת. מָרְדְּכַי (מגילה פ״ד סי׳ תתכא) מֻגָּן אַבְרָהָם (ס״ק לה): **טו (כו) כְּלוּם.** הַיְנוּ מִצַּד הַתַּקָּנָה אֲבָל מִדִּינָא יָכוֹל לֶאֱסֹר כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רכ״ד (ס״א): **יז (כז) אַחֵר.** וְהוּא הַדִּין מִי שֶׁזָּכָה בְּאֵיזֶה עִנְיָן שֶׁל כְּבוֹד אוֹ שֶׁל מִצְוָה אֵין מַעֲבִירִין מִמֶּנּוּ, אִם לֹא בְּהָיוֹת אֵיזֶה טַעֲנָה לְמַעְרַעְרוֹ. וְלָאו דַּוְקָא בְּדָבָרִים הַנּוֹהֲגִים

בְּאוּר הֲלָכָה

לְהוֹרִידָן מִקְּדֻשָּׁתָן, וְהַאי דְּסָעִיף ה׳ הַנ״ל אֶפְשָׁר גַּם כֵּן דְּמִירֵי שֶׁלֹּא יִתְבַּטֵּל הַבַּיִת הַכְּנֶסֶת מִלִּבָּנוֹת בְּמֶה שֶׁיִּקְחוּ מֵעֵט מְעוֹת לְצֹרֶךְ תֵּבָה וְכַדּוֹמֶה]. וְכוּלְהוּ דּוּכְתֵי דְּנִזְכַּר בְּפוֹסְקִים לְשׁוֹן לְכַתְּחִלָּה, מִירֵי שֶׁיֵּשׁ לָהֶם עוֹד בָּתֵּי כְּנֻסִיּוֹת אוֹ שֶׁהַקְּדֻשָּׁה אַחֶרֶת הָיָה דָּבָר נָחוּץ מְאֹד, כְּגוֹן שֶׁחָסֵר לָהֶם סֵפֶר תּוֹרָה לִקְרוֹת בְּצִבּוּר אוֹ שֶׁחָסֵר לָהֶם נְבִיאִים וּכְתוּבִים לִלְמֹד בָּהֶם, כֵּן נִרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי:

טו * **אֵין אָדָם וְכוּ'.** לְכאוֹרָה זֶה דָּוְקָא בִּלֹּא הָיָה לוֹ מָקוֹם קָבוּעַ אֶלָּא מִצַּד שֶׁהַבַּיִת הַכְּנֶסֶת מְשֻׁתָּף לְכֻלָּם, אֲבָל לְפִי הַמִּנְהָג שֶׁכָּל אֶחָד קוֹנֶה מָקוֹם קָבוּעַ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת וְיֵשׁ לוֹ בּוֹ זְכוּת לְהוֹרִישׁ וְלִמְכֹּר, אֶפְשָׁר דְּלֹא שַׁיָּךְ זֶה, וְעַיִן. אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּמֵאִירִי בְּפֶרֶק הַשָּׁתְּפִין (נדרים סו: ד״ה בית הכנסת) שֶׁלְּהַרְבֵּה פּוֹסְקִים בְּכָל גַּוְנֵי אֵינוֹ יָכוֹל לֶאֱסֹר, אַף דַּעְתּוֹ נוֹטָה כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ:

* **אֵינוֹ כְּלוּם.** עַיִן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק פז) דְּכָל זֶה מִצַּד הַתַּקָּנָה. וְדַע דְּכָל זֶה הָאַרְכְנוּ לְדַעָה קַמַּיְיתָא שֶׁנִּזְכְּרָת בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רכ״ד, אֲבָל לְהַיֵּשׁ אוֹמְרִים שָׁם דְּכָל דָּבָר שֶׁאֵין בּוֹ דִּין חֶלְקָה כְּבֵית הַכְּנֶסֶת וְכַדּוֹמֶה מִדִּינָא אֵינוֹ יָכוֹל לֶאֱסֹר עַל חֲבֵרוֹ, גַּם הָכָא מִדִּינָא הוּא, וְעַיִן בַּשַּׁ״ךְ שָׁם (סק״ב) שֶׁדַּעְתּוֹ לְעִקַּר כְּהַיֵּשׁ אוֹמְרִים:

טז * מִי שֶׁהִשְׁאִיל בֵּיתוֹ לְבֵית הַכְּנֶסֶת. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁהִשְׁאִילָם שֶׁיִּהְיֶה עָלָיו שָׁם בֵּית הַכְּנֶסֶת גָּמוּר, מַה שֶּׁאֵין כֵּן אִם הִשְׁאִיל לָהֶם בֵּיתוֹ שֶׁיִּבְוֹאוּ לְהִתְפַּלֵּל בּוֹ בְּעָלְמָא אֵין בְּכְלָל זֶה [אֲלִיָּה רַבָּה (סק״ל) בְּשֵׁם מַהֲרַי״ט (בשו״ת סי׳ קצו)]:

* **אֵינוֹ יָכוֹל וְכוּ'.** לְאו דַּוְקָא הוּא, דְּאִי עָבַר וְאָסַר אָסוּר כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּתְשׁוּבַת רַי״ט צָהָלוֹן (שם), אֶלָּא דְּאֵינוֹ רַשַּׁאי לַעֲשׂוֹת כֵּן [מִצַּד הַחֶרֶם שֶׁהַחֲרִימוּ עַל זֶה הַקְּדְמוֹנִים, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּכָל זֶה (סי׳ קטו) וּבִתְשׁוּבַת מַהֲרַ״מ מֶרוּטֶנְבּוּרְג], וּכְמוֹ דְּאִיתָא לְשׁוֹן זֶה בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה כתוב) [אֲלִיָּה רַבָּה (ס״ק ל)]. וּמַה דְּאִיתָא בְּסָעִיף ט״ו דְּאִם אָסַר אֵינוֹ כְּלוּם וְגַם שָׁם הוּא מִצַּד הַתַּקָּנָה, אֶפְשָׁר דְּשָׁם הָיְתָה הַתַּקָּנָה כֵּן, וּמִכָּל מָקוֹם צָרִיךְ עִיּוּן:

* **לְאָסְרָהּ.** כָּתַב מַהֲרַ״ש דִּוּרָאן בִּתְשׁוּבָה (שו״ת חוט המשולש בתשב״ץ) סִימָן ד׳ דְּאִם יֵשׁ בֵּית הַכְּנֶסֶת אַחֶרֶת בְּאוֹתָהּ הָעִיר יָכוֹל לְאָסְרָהּ, דִּכְשֶׁלְּקָא כְּשֶׁאֵין בֵּית הַכְּנֶסֶת אַחֵר מַה יֵּשׁ לוֹ לְאוֹתוֹ יָחִיד לְהַעֲבִיד וְיִשָּׁאֵר בְּלִי תְּפִלָּה בְּצִבּוּר, וַהֲרֵי זֶה הָאוֹסְרוֹ מַכְשִׁילוֹ וּמוֹנְעוֹ מִתְּפִלַּת צִבּוּר, מַה שֶּׁאֵין כֵּן כְּשֶׁיֵּשׁ בֵּית הַכְּנֶסֶת אַחֶרֶת. וְהָעִתִּיקוּ הַגְּאוֹן רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר בְּקִצּוּר, וּלְפִי מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ טַעַם הַתַּקָּנָה בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק פח) אֵין דִּינוֹ מֻכְרָח:

* **אֲבָל אִם הִתְנָה מִתְּחִלָּה וְכוּ'.** הַטַּעַם מִפְּנֵי שֶׁכֵּיוָן שֶׁהִתְנָה תְּנָאוֹ קַיָּם, עַד כָּאן לְשׁוֹן דַּרְכֵי מֹשֶׁה (אות ט). מַשְׁמַע מִזֶּה דְּתְּנָאוֹ הָיָה שֶׁיּוּכַל לִמְחוֹת אֲפִלּוּ לְיָחִיד:

יז * **מִי שֶׁהָיָה בְּבֵיתוֹ בֵּית הַכְּנֶסֶת וְכוּ'.** נִרְאֶה דְּלֹא דַּוְקָא בֵּית הַכְּנֶסֶת גְּמוּרָה, הוּא הַדִּין אִם הָיָה אֶצְלוֹ מִנְיַן קָבוּעַ יָמִים רַבִּים כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ בַּכְּפָרִים, נַמִּי דִּינָא הָכִי, דְּהָא מְקוֹר הַאי דִּינָא נוֹבַעַ מִדִּין עֲרוּבֵי חֲצֵרוֹת דְּחָשְׁשׁוּ

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(פח) וְהַטַּעַם כֵּיוָן דְּאִיתְיְהֵב אַדַּעְתָּא דְּכָלְהוּ, לֹא גָּרַע כֹּחוֹ מֵאֶחָד מִמָּאתַיִם אֲנָשֵׁי הָעִיר שֶׁיְּכוֹלִים לִמְחוֹת כְּשָׁרוֹצִים לְשַׁנּוֹת. וְאַף עַל גַּב דִּמְבֹאָר לְעֵיל בְּסָעִיף ו׳ דְּלִקְדֻשָּׁה חֲמוּרָה יְכוֹלִים בְּנֵי הָעִיר לְשַׁנּוֹת וַאֲפִלּוּ שֶׁלֹּא בְּשִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר, הָתָם מִיָּרֵי שֶׁאֵין אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי הָעִיר מוֹחֶה עַל זֶה בְּפֵרוּשׁ. וְעַיִן בְּמֻגָּן אַבְרָהָם (ס״ק לו) שֶׁהִקְשָׁה, דִּבְיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רנ״ט סָעִיף ב׳ אִיתָא בְּהָדְיָא דְּאֵין הַבָּעָלִים יְכוֹלִים לִמְחוֹת מִלִּבָּנוֹת בֵּית הַמִּדְרָשׁ כֵּיוָן שֶׁהִיא קְדֻשָּׁה חֲמוּרָה, וְדָחַק אֶת עַצְמוֹ לְתָרֵץ, וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגַדִּים שֶׁמְּפַקְפֵּק בְּתֵרוּצוֹ, וְגַם בְּבַאוּר הַגְּרַ״א הִקְשָׁה קַשְׁיָא זוֹ דְּמֻגָּן אַבְרָהָם וְנִשְׁאַר בְּדִין זֶה בְּצָרְיךְ עִיּוּן: **(פד) לְשַׁנּוֹתָהּ.** וּמְסַיֵּם הַמְּרַדְכַי (מגילה פ״ד סי׳ תתכא) דְּמִכָּל מָקוֹם רְאוּבֵן נַמִּי לֹא מְצֵי לְשַׁנּוֹת וּלְמֶהְדַּר, וַאֲפִלּוּ לֹא מְצֵי עַתָּה לִבְנוֹתָהּ מִפְּנֵי הַשִּׁלְטוֹן, שָׁמָּא לְאַחַר זְמַן יִמְצְאוּ חֲנִינָה לִבְנוֹתָהּ: **(פה) וְשִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר (פנ) בְּמַעֲמַד הַקָּהָל: **טו (פו) אֵין אָדָם וְכוּ'.** הַיְנוּ בֵּין לְיָחִיד בֵּין לְכָל הַקָּהָל: **(פז) אֵינוֹ כְּלוּם.** כֵּן תִּקְנוּ הַגְּאוֹנִים, דְּאִם לֹא כֵן כָּל אֶחָד שֶׁיִּהְיֶה לוֹ דְּבַר מָה עִם חֲבֵרוֹ יֵאָסֵר חֶלְקוֹ עָלָיו, וּמִמֵּילָא יְהֵא כָּל בֵּית הַכְּנֶסֶת אֲסוּרָה עָלָיו דְּאֵין בְּרִירָה [לְבוּשׁ]: **טז (פח) אֵינוֹ יָכוֹל לְאָסְרָהּ.** הַיְנוּ מִצַּד חֶרֶם רַבֵּנוּ גֵּרְשֹׁם מְאוֹר הַגּוֹלָה שֶׁיֵּשׁ עַל זֶה, וְהַטַּעַם נִרְאֶה דְּחָשְׁשׁוּ לְבְזָיוֹן דְּהַהוּא גַּבְרָא עַיִן גְּשִׁין (נ״ז) [נ״ר] (ע״א), מַה שֶּׁאֵין כֵּן כְּשֶׁיֵּשׁ אֶסֶר לְכֻלָּם לֵיכָא כְּסוּפָא. וְהָא דְּיָכוֹל לֶאֱסֹר לְכָל הַקָּהָל הַיְנוּ מְשׁוּם דְּלֹא הִשְׁאִיל לָהֶם אֶלָּא בְּסָתָם, הָא אִם הִשְׁאִיל לָהֶם לִזְמַן, עַיֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רכ״א סָעִיף ו׳ וְז׳ (עג) דְּיֵשׁ פְּלוּגְתָּא אִם חָל אִסּוּרוֹ בְּתוֹךְ הַזְּמַן: **(פט) לְמְחוֹת בְּמִי שֶׁיִּרְצֶה.** כֵּן צָרִיךְ לוֹמַר וְכֵן הוּא בְּדַרְכֵי מֹשֶׁה (אות ט): **יז (צ) אֵין וְכוּ'.** מִפְּנֵי (עד) דַּרְכֵי שָׁלוֹם, שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ עַל בְּנֵי בַּיִת זֶה אֲנָשִׁים שֶׁאֵינָם מְהֻגָּנִים הֵם וּלְפִיכָךְ נִמְנְעוּ הַצִּבּוּר מִלְּהִתְפַּלֵּל שָׁם, וְלָכֵן אֲפִלּוּ יֵשׁ לְהַצִּבּוּר (פא) קְצָת טַעַם בְּדָבָר נַמִּי אֵינָם רַשָּׁאִים: **(צא) הַצִּבּוּר.** וְאִם רַק מִקְצָת מֵהַצִּבּוּר רוֹצִים לְהִתְפָּרֵד וּלְהִתְפַּלֵּל בְּמָקוֹם אַחֵר רַשָּׁאִים, כֵּיוָן שֶׁגַּם בְּבֵיתוֹ מִתְפַּלְּלִים קְצָת וְלֹא נִתְבַּטֵּל מִמֶּנּוּ הַמְּצָוָה בְּשׁוּם פַּעַם. אֲבָל חֶבְרָה שֶׁהָיוּ לוֹמְדִים בְּבֵית אֶחָד כַּמָּה שָׁנִים וְאַחַר כָּךְ רוֹצִים לִלְמֹד שְׁנֵי חֲדָשִׁים בְּכָל בַּיִת וּבַיִת, אֵינָם יְכוֹלִים לְשַׁנּוֹת [אַחֲרוֹנִים]: **(צב) לְשַׁנּוֹת.** וְהוּא הַדִּין בְּמִי שֶׁזָּכָה בְּאֵיזֶה עִנְיָן שֶׁל (פו) כָּבוֹד אוֹ שֶׁל מִצְוָה אֵין מַעֲבִירִים מִמֶּנּוּ, [אִם לֹא שֶׁיֵּשׁ טַעֲנָה לְמַעְרַעְרוֹ] וְלָאו דַּוְקָא בְּדָבָרִים הַנּוֹהֲגִים תְּדִיר, אֶלָּא אֲפִלּוּ בְּדָבָרִים דְּמִזְמַן לְזְמַן קָאָתֵי נַמִּי דִּינָא הָכִי. כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים אֲנָשִׁים שֶׁהֶחֱזִיקוּ לְקַבֵּר מֵתִים אֵינָם יְכוֹלִים לְמְחוֹת בָּאֲחֵרִים שֶׁבָּאִים לְקַבֵּר, שֶׁבַּעֲשִׂית מִצְוָה כָּל אֶחָד רוֹצֶה לִזְכּוֹת, וּבִמְדִינוֹת שֶׁיֵּשׁ חֲבוּרוֹת מְנוּיוֹת עַל כָּךְ (פס) שֶׁמְּזַדְּמִין עִסְקֵיהֶם בְּכָל הַשָּׁנָה כְּשֶׁמְּזַדְּמִין לָהֶם מִצְוָה זוֹ, צָרִיךְ לִתֵּן לְהַחֲבָרָה כְּמִנְהָגָם: **(צג) בְּבֵית**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(עג) מֻגָּן אַבְרָהָם (ס״ק לו): **(עד)** כֵּן מוּכָח בְּמָרְדְּכַי, וְכֵן מְפֹרָשׁ בְּדַרְכֵי מֹשֶׁה הָאֹרֶךְ (ד״ה לבניהם) בְּהָדְיָא, וְכֵן מוּכָח בְּמֻגָּן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ל״ו. [וְכֵאֲמֶת מִלְּתָא דְּפָשִׁיטָא הוּא בָּעָלְמָא דְּדַעַת הַיָּחִיד אֵינוֹ כְּלוּם נָגֶד שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר, רַק הָכָא הָוֵה אָמִינָא כֵּיוָן דְּהוּא נָתַן הַקַּרְקַע עַל זֶה עָדִיף כֹּחוֹ מִשְּׁאָר יָחִיד, קָא מַשְׁמַע לָן דְּעַל דַּעַת שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר בְּוַדַּאי נָתַן הַקַּרְקַע], וּבְזֶה סָרָה מַה שֶּׁגִּמְגֵּם אֵיזֶה אַחֲרוֹנִים עַל דִּבְרֵי הַגָּהָ״ה:

(עה) מֻגָּן אַבְרָהָם (ס״ק לו): **(עו)** כֵּן מוּכָח בְּמָרְדְּכַי, וְכֵן מְפֹרָשׁ בְּדַרְכֵי מֹשֶׁה הָאֹרֶךְ (ד״ה לבניהם) בְּהָדְיָא, וְכֵן מוּכָח בְּמֻגָּן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ל״ו. [וְכֵאֲמֶת מִלְּתָא דְּפָשִׁיטָא הוּא בָּעָלְמָא דְּדַעַת הַיָּחִיד אֵינוֹ כְּלוּם נָגֶד שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר, רַק הָכָא הָוֵה אָמִינָא כֵּיוָן דְּהוּא נָתַן הַקַּרְקַע עַל זֶה עָדִיף כֹּחוֹ מִשְּׁאָר יָחִיד, קָא מַשְׁמַע לָן דְּעַל דַּעַת שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר בְּוַדַּאי נָתַן הַקַּרְקַע], וּבְזֶה סָרָה מַה שֶּׁגִּמְגֵּם אֵיזֶה אַחֲרוֹנִים עַל דִּבְרֵי הַגָּהָ״ה:

טז (עג) עַיִן בְּמֻגָּן אַבְרָהָם (ס״ק לט) וּבִפְרִי מְגַדִּים, וְעַיִן בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר בְּיוֹרֶה דֵּעָה שָׁם שֶׁמַּשִּׂיג עַל הַפְּרִי מְגַדִּים. **וּמַה שֶּׁהֵבִיא בְּשֵׁם אֲלִיָּה רַבָּה** (סק״ל) **דִּסְתָם שְׁאֵלָה שִׁלְשִׁים יוֹם, תְּמִהֵנִי הֵלֹא מְבֹאָר בְּהִפּוּךְ בְּחֹשֶׁן מִשְׁפָּט** רֵישׁ סִימָן ע״ג (ס״א): **יז (עד)** מֻגָּן אַבְרָהָם (סק״מ) וְהַגְּרַ״א: **(עה)** עַיִן בְּפְרִי מְגַדִּים (שם): **(עו)** עוֹלַת תָּמִיד (ס״ק מב) וּמֻגָּן אַבְרָהָם (ס״ק מב): **(עז)** פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״מ): **(עח)** בְּאֲלִיָּה רַבָּה (ס״ק לח):

Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

מִי שֶׁאוֹמֵר שֶׁכְּלֵי הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל כֶּסֶף (צד) שֶׁנִּתְּנוּ לְהָבִיא תָּמִיד לְבֵית הַכְּנֶסֶת בַּחֲגִים, (צה) אֵין יְכוֹלִים לְהוֹצִיא (כה) [כח] לְחֻלִּין וּלְמָכְרָם, וְהַקָּהָל יְכוֹלִים לְתָפְשָׂם שֶׁיִּשָּׁאֲרוּ בִּקְדֻשָּׁתָן בְּחִזְקַת הֶקְדֵּשׁ אַחַר מִיתַת הַמַּקְדִּישׁ: **יט** * [ג]יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר (צו) שֶׁאִם נִמְצָא אַחַר מִיתַת אָדָם כְּתָב כָּתוּב שֶׁהִקְדִּישׁ כֵּלִים, וְאֵין עָלָיו עֵדִים וְלֹא מָסְרוּ לַקָּהָל, אֲפִלּוּ הָכִי (צז) הֲוֵי הֶקְדֵּשׁ: **כ** [ד]יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר שֶׁמֵּפֶר תּוֹרָה שֶׁהֶחְזִיק (צח) שֶׁל אֲבוֹתָיו שֶׁל רְאוּבֵן, (צט) אֵין הַצִּבּוּר יְכוֹלִים (ק) לְהַחֲזִיק (כט) בּוֹ: **כא** [ה]אֵין לְקָנוֹת מְעִילִים (קא) שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם (ל) [לז] (קב) הָרִיוּט, (קג) לְהַשְׁמִישׁ קְדֻשָּׁה. הַגָּה: (קד) * אָסוּר לַעֲשׂוֹת

ג שם. ד שם סימן ע'. ה תְּשׁוּבַת מַהֲרִי"ל (סי' קיד) בְּשֵׁם אֲגַדָּה (מנחות סי' ג).

בַּאֵר הֵיטֵב

בָּא תַּלְמִיד חָכָם לִזְכוֹת בְּאֵיזֶה מִצְוָה אֵין מַעֲבִירִין מֵהַמַּחֲזִיק אֲפִלּוּ הוּא עַם הָאָרֶץ. וְאִם מָכַר זֶה בֵּיתוֹ לְרַאוּבֵן אֵין בְּיָדֵינוּ רְאָיָה גְּמוּרָה שֶׁהַקּוֹנֶה יְזַכֶּה בְּאוֹתָהּ חֲזָקָה. הָרַאֲ"ז חֵלֶק ב' סִימָן ע'. וְכָל זֶה לֹא מִירֵי אֶלָּא כְּשֶׁרוֹצִים לְהַעֲבִיר הַמְּצָוָה וְהַכְּבוֹד לְגַמְרֵי מֵהַמַּחֲזִיק, אֲבָל אִם בָּא אַחַר לִזְכוֹת בְּמִצְוָה וְגַם הָרִאשׁוֹן יַעֲמֹד בְּמִצְוָתוֹ אֵינוֹ יָכוֹל לְעַכֵּב עַל יָדוֹ, אַף עַל פִּי דְּקִנְאָה שֶׁהָיוּ מִתְפַּלְּלִין בְּבֵית הַכְּנֶסֶת הָרִאשׁוֹן מִתְפַּלְּלִין בְּבֵית הַשֵּׁנִי אֲפִלּוּ הָכִי אֵינוֹ יָכוֹל לְעַכֵּב. הָרַאֲ"ז חֵלֶק ב' סִימָן ע"ה) [ע']. חֲבֵרָה שֶׁהָיוּ לוֹמְדִין בְּבֵית עֶשֶׂר כַּמָּה שָׁנִים וְאַחַר כָּךְ רוֹצִים לִלְמֹד שְׁנֵי חֳדָשִׁים בְּכָל בַּיִת וּבַיִת אֵינָם יְכוֹלִים לְשַׁנּוֹת. בְּאֵר עֵשֶׂק סִימָן ה', עַיֵּן חִשֵּׁן מִשְׁפָּט סוֹף סִימָן קמ"ט (סל"א):

יח (כח) [ו]חַיִּין. וַעֲכְשָׁו הַמִּנְהָג פָּשׁוּט שֶׁנִּשְׁאָרִים בִּרְשׁוּת בַּעֲלֵיהֶם דְּהֲוֵי כְּאִלּוּ הִתְנָה עֲלֵיהֶם. מִגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק מג). וְעַ"ז כָּתַב שִׁמְעָתִי וְרָאִיתִי שֶׁכְּבָנִי אָדָם הַמִּתְנַדְּבִים סֵפֶר תּוֹרָה לְבֵית הַכְּנֶסֶת הֵם מִתְנִין בְּרַבִּים שֶׁאֵינוֹ לְחֻלִּיטִין, וְאִם כֵּן אוֹתוֹ שֶׁלֹּא הִתְנָה אֵיהוּ דְּאִפְסִיד אַנַּפְשֵׁהּ, עַיֵּן שָׁם: **כ** (כט) **בּוֹ.** אֲפִלּוּ עֵדוּת לֹא מְהֵנֵי מִבְּנֵי אוֹתָהּ הָעִיר וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּחשֶׁן מִשְׁפָּט סִימָן ל"ז (ס"ט). יָשׁוּב שֶׁלֹּא הָיָה לְצַבּוּר סֵפֶר תּוֹרָה וְקָרְאוּ בְּסֵפֶר תּוֹרָה שֶׁל יָחִיד, וְאַחַר כָּךְ קָנְאוּ הַצִּבּוּר שְׁנֵי סִפְרֵי תּוֹרָה וְטוֹעֲנִין הַיָּחִיד שֶׁהַחֲזִיק שֶׁיִּקָּרֵא דַּוְקָא בְּסֵפֶר תּוֹרָה שֶׁלּוֹ, אֵין לוֹ חֲזָקָה, דְּאֵין עִמָּהּ טַעֲנָה, וּמִכָּל מָקוֹם אֵין לְמַעֵט

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

לְמִחוֹת לְפִי שֶׁאֲבִיהֶם נָתַן לָהֶם בִּנְדוּנְיָתָם שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם לְאַחַר מוֹת אֲבִיהֶם. וְשָׁם מְבֹאָר שֶׁצָּרִיךְ לְתַקֵּן שֶׁיִּהְיֶה דֶּרֶךְ לְעָזְרַת אֲנָשִׁים בְּפָנֵי עַצְמָן, שֶׁלֹּא יִסְתָּרְכוּ לְיַלֵּךְ דֶּרֶךְ הַחֶדֶר הַמְיֻחָד לְהִתְפַּלֵּל

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

אַחֵר. רְצוֹנוֹ לוֹמַר בְּבֵית שֶׁל יָחִיד, אֲבָל אִם רוֹצִים לִבְנוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת קְבוּעַ רַשָּׁאִים וְאֵין בָּזֶה מִשּׁוּם דַּרְכֵי שָׁלוֹם [לְבוּשׁ]: **יח** (צד) **שֶׁנִּתְּנוּ לַהֲבִיאָם וְכוּ'.** כְּגוֹן מְנוֹרוֹת לְהַדְלִיק בָּהֶם אוֹ תַּכְשִׁיטִים לְתָלוֹת עַל סֵפֶר תּוֹרָה: **(צה) אֵין יְכוֹלִין.** כֵּינָן שֶׁלֹּא פֵּרְשׁוּ (פנ) בָּהֶדְיָא דְּנוֹתְנִים זֹאת רַק בְּתוֹרַת שְׁאֵלָה בְּעָלְמָא מְשֻׁנְשְׁתַּמְּשׁוּ בָּהֶם חָל עֲלֵיהוּ קְדֻשָּׁה. וְכָתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק מג) דְּעַכְשָׁו הַמִּנְהָג פָּשׁוּט שֶׁנִּשְׁאָרִים בִּרְשׁוּת בַּעֲלֵיהֶם, וְאִם כֵּן הַמְּבִיאִים אֶת הַכֵּלִים מְבִיאִים אַדַּעְתָּא דְּמִנְהָגָא, וְהֲוֵי כְּמוֹ שֶׁהִתְנָה בְּפֵרוּשׁ דְּלֹא תְּחוּל עֲלֵיהוּ קְדֻשָּׁה, (פ) וּמִכָּל מָקוֹם יוֹתֵר טוֹב לְהִתְנוֹת בְּהֶדְיָא כְּשָׁעַת הַבָּאָה דְּהוּא רַק בְּתוֹרַת שְׁאֵלָה בְּעָלְמָא: **יט** (צו) **שֶׁאִם נִמְצָא וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁנִּמְצָא בְּבֵיתוֹ בֵּין שְׁטָרוֹתָיו: (צז) **הֲוֵי הֶקְדֵּשׁ.** דְּוַדַּאי הֶקְדִּישׁוֹ כֵּינָן שֶׁכָּתַב לוֹ עַל הַמְּגִלָּה. [וַעֲיַן בְּמֶגֵן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן (מ"ד)] מַה שֶּׁהֵעִיר בָּזֶה מֵחשֶׁן מִשְׁפָּט סִימָן פ"א סָעִיף י"ז, וּבְדִבְרֵי הַשַּׁ"ךְ שָׁם (ס"ק מה) יִתְּרַץ קַשְׁיָתוֹ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּמֵחֲצִית הַשֶּׁקֶל (ס"ק מד). אֲבָל אִם כֵּן אֵין זֶה דִּין בְּרוּר לְהוֹצִיא מָמוֹן דְּהַרְבֵּה אַחֲרוֹנִים סוֹבְרִין שָׁם דְּלֹא כְּהַשַּׁ"ךְ, עַיֵּן בְּחשֶׁן מִשְׁפָּט סִימָן רנ"ה בְּפִתְחֵי תְּשׁוּבָה (סק"ב)]: **כ** (צח) **שֶׁהָיָה שֶׁל אֲבוֹתָיו.** וּמַנַּחַת בְּבֵית הַכְּנֶסֶת: (צט) **אֵין הַצִּבּוּר יְכוֹלִים.** וְלֹא אָמְרִינַן דְּבַדַּאי הֶחֱלִיטָהּ לְהֶקְדֵּשׁ. וְלֹא דָּמֵי לִכְלֵי הַקֹּדֶשׁ שֶׁל כֶּסֶף שֶׁנִּתְּנוּ לְהַבִיאָם בְּבֵית הַכְּנֶסֶת הַמּוּבָא בְּסָעִיף י"ח דְּאֵין הַבַּעֲלִים יְכוֹלִים לְהוֹצִיאָם לְחֻלִּין, (פפ) דְּשָׁאנֵי הָכָא בְּסֵפֶר תּוֹרָה שֶׁכֵּן הַדֶּרֶךְ לַעֲשׂוֹת סֵפֶר תּוֹרָה עַל מְנָת כֵּן לְהַנִּיחָהּ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת שֶׁיִּקָּרְאוּ בָהּ רַבִּים וְשָׁתְּהֶיהָ מֻנַּחַת שָׁם עַד יוֹם פְּקֹד הַבַּעֲלִים אוֹתָהּ לִקַּח לְבֵיתוֹ, (פנ) וַאֲפִלּוּ הָיְתָה לִבּוֹשָׁה מְעִילִין שֶׁל צִבּוּר וְלֹא הִקְפִּיד, לֹא אָמְרִינַן בְּשֶׁבִיל (פנ) מֵיהוּ כַּמָּה אַחֲרוֹנִים כָּתְבוּ דְּגַם הָכָא בְּסֵפֶר תּוֹרָה מֵירֵי שֶׁאָנוּ יוֹדְעִין בְּבֵרוּר שֶׁבְּתְחִלָּה לֹא הִנִּיחָהּ לַחֲלוּטִין רַק שֶׁהִשְׁאִילָהּ לְבֵית הַכְּנֶסֶת שֶׁיִּקָּרְאוּ בָהּ רַבִּים, וְאִשְׁמוּעִינַן כֵּינָן שֶׁהִנִּיחָהּ זְמַן רַב מִסְתָּמָא כְּבָר הֶחֱלִיטָהּ לְהֶקְדֵּשׁ, אֲבָל בְּהִנִּיחָהּ סְתָם אָמְרִינַן דְּמִסְתָּמָא אַקְדְּשָׁהּ לְעוֹלָם וּכְהֵיא דִּכְלֵי הַקֹּדֶשׁ בְּסָעִיף י"ח הַנַּ"ל. וְעַיֵּן בְּמֶגֵן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן כ"ב שֶׁכָּתַב דְּכֵינָן שֶׁנִּתְּנוּ לְקִרְאוֹת בּוֹ, וְכָתַב דְּכֵינָן שֶׁנִּתְּנוּ כֵּן הָוֵי לֵהּ כְּאִלּוּ הִתְנוּ מִתְּחִלָּה בְּהֶדְיָא שֶׁלֹּא תְּחוּל קְדֻשַּׁת סֵפֶר תּוֹרָה אֲפִלּוּ נָתְנוּ מִתְּחִלָּה לְבֵית הַכְּנֶסֶת לִקְרוֹת בּוֹ, וְכָתַב דְּכֵינָן שֶׁנִּתְּנוּ כֵּן הָוֵי לֵהּ כְּאִלּוּ הִתְנוּ מִתְּחִלָּה בְּהֶדְיָא שֶׁלֹּא תְּחוּל קְדֻשַּׁת סֵפֶר תּוֹרָה וְקָרְאוּ בְּסֵפֶר תּוֹרָה שֶׁל יָחִיד וְאַחַר כָּךְ קָנוּ הַצִּבּוּר סֵפֶר תּוֹרָה, וְטוֹעֵן הַיָּחִיד שֶׁיֵּשׁ לוֹ חֲזָקָה שֶׁיִּקָּרְאוּ דַּוְקָא בְּסֵפֶר תּוֹרָה שֶׁלּוֹ, אֵין זוֹ חֲזָקָה, דְּאֵין עִמָּהּ טַעֲנָה [וְכִמְבוֹאָר בְּחשֶׁן מִשְׁפָּט סוֹף סִימָן קמ"ט (סל"א) בְּהַגָּה עַיֵּן שָׁם], וּמִכָּל מָקוֹם (פפ) אֵין לְמַעֵט כְּבוֹד סֵפֶר תּוֹרָה שֶׁל הַיָּחִיד אֶלָּא יִקְרְאוּ בְּכָל שַׁבָּת בְּסֵפֶר תּוֹרָה אַחֶרֶת מִדַּיֶּקֶת וּכְשֶׁרָה כְּמוֹתָהּ [אַחֲרוֹנִים]. יָשׁוּב (פד) שֶׁלֹּא הָיָה לַצִּבּוּר סֵפֶר תּוֹרָה וְקָרְאוּ בְּסֵפֶר תּוֹרָה שֶׁל יָחִיד וְאַחַר כָּךְ קָנוּ הַצִּבּוּר סֵפֶר תּוֹרָה, וְטוֹעֵן הַיָּחִיד שֶׁיֵּשׁ לוֹ חֲזָקָה שֶׁיִּקָּרְאוּ דַּוְקָא בְּסֵפֶר תּוֹרָה שֶׁלּוֹ, אֵין זוֹ חֲזָקָה, דְּאֵין עִמָּהּ טַעֲנָה [וְכִמְבוֹאָר בְּחשֶׁן מִשְׁפָּט סוֹף סִימָן קמ"ט (סל"א) בְּהַגָּה עַיֵּן שָׁם], וּמִכָּל מָקוֹם (פה) אֵין לְמַעֵט כְּבוֹד סֵפֶר תּוֹרָה שֶׁל הַיָּחִיד אֶלָּא יִקְרְאוּ בְּכָל שַׁבָּת בְּסֵפֶר תּוֹרָה אַחֶרֶת מִדַּיֶּקֶת וּכְשֶׁרָה כְּמוֹתָהּ [אַחֲרוֹנִים]. **כא** (קא) **שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם.** עַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן קמ"ז סָעִיף א' בַּהַגָּה מִשְׁנָה בְּרוּרָה וְלַחֲזֹר וְלִקְנוֹת אַחֶרֶת [חַיֵּי אָדָם (ח"א כלל לא סמ"ז)]: (קב) **הָרִיוּט.** וְכָל שֶׁכֵּן מִדְּבָרִים שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן לַעֲבוֹדַת גִּלּוּלִים, וּבָזֶה אֲפִלּוּ בִּדְיֵעָבֵד אָסוּר וְצָרִיךְ לְמָכְרָן וְלַחֲזֹר וְלִקְנוֹת אַחֶרֶת [חַיֵּי אָדָם (ח"א כלל לא סמ"ז)]: (קג) **לְהַשְׁמִישׁ קְדֻשָּׁה.** אֲבָל לְמִצְוָה שְׁרֵי וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי לְמַעְלָה בְּסִימָן קמ"ז סָעִיף א' בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (שם). וְסִפְרֵי פְּסוּלִים שֶׁל הָעוֹבְדֵי גִּלּוּלִים שֶׁמְּכָרָכִים בְּשִׁירָאִים לְנוֹי, אֵין לִקַּח הַשִּׁירָאִים לַעֲשׂוֹת מֵהֶן טַלִּית דְּמֵאיסֵי כְּמוֹ בִּגְדֵי אֵלִיל, וְקַל וָחֹמֶר דְּאָסוּר לַעֲשׂוֹת מֵהֶן תַּשְׁמִישֵׁי קְדֻשָּׁה, וְעַל כֵּן אָסוּר לִקַּח הַכְּרִיכוֹת וּלְכָרְכָן עַל סִפְרֵי קֹדֶשׁ שֶׁלָּנוּ [חִידּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אַיְגֶר]: (קד) **אָסוּר לַעֲשׂוֹת וְכוּ'.** כְּמוֹ שֶׁאָסְרָה תּוֹרָה לְהַבִיאָם לְמִקְדָּשׁ וְלַמִּזְבֵּחַ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כג יט) 'לֹא תָבִיא

בֵּאוּר הֲלָכָה

חֲכָמִים מִפְּנֵי דַּרְכֵי שָׁלוֹם, וְהוּא הַדִּין גַּם בָּזֶה: -

יט * יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר שֶׁאִם נִמְצָא וְכוּ'. עַיֵּן בְּחשֶׁן מִשְׁפָּט סִימָן ר"נ בְּפִתְחֵי תְּשׁוּבָה סָעִיף קָטָן י"א מַה שֶּׁכָּתַב בָּזֶה:

כא * **אָסוּר לַעֲשׂוֹת מֵאֶתְנַן זוֹנָה וְכוּ'. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (ס"ק קד), **וּמִכָּל מָקוֹם מִסְפְּקָא לִי דִּנְהִי כְּשֶׁהִקְדִּישָׁהּ אֵין אָנוּ מְקַבְּלִין מִמֶּנּוּ, מִכָּל מָקוֹם**

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah